HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

תנא נמי רישא סופגת ת"ש (א)האשה שנדרה בנזיר ונטמאת ואח"כ הפר לה בעלה מביאה חטאת העוף ואינה מביאה עולת העוף ואי ס"ד בעל מיגז גייז תייתי נמי עולת העוף ואלא מאי מיעקר עקר חטאת העוף נמי לא תייתי הכי נמי והא מני ר' אלעזר הקפר היא ב)דתניא ר"א הקפר ג)(בר רבי) אומר מה ת"ל 1מאשר חטא על הנפש וכי באיזו נפש חטא זה אלא מפני שציער עצמו מן היין נקרא חוטא והלא דברים ק"ו ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא

מר

המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה ת"ש דתניא בהדיא ד)אהאשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה ואני ובא בעלה של ראשונה והפר לה היא מותרת וחבירתה אסורה (א) שמע מינה בעל מיגז גייז ה)רבי שמעון אומר אם אמרה לה הריני כמותיך שתיהן מותרות

מר

תנא נמי רישא סופגת. את הארבעים דאינה צריכה: א]**האשה שנדרה בנזיר ונטמאת ואח"כ הפר לה בעלה מביאה חטאת העוף.** דאפילו אמרינן דתיהוי כחטאת שמתו בעליה כיון דבעל מיעקר עקר לה לא אשכחן בה דתיזיל למיתה: (ב) **ניתי נמי עולת העוף.** ומאשם לא פריך דתייתי נמי אשם דאין אשם בא אלא במקום שצריך ליכנס ב]בנזירות אחרת כי היכי דתיחול עליו נזירות בטהרה: (ג) **הא מני.** דתני אע"ג דתיעקר ליה נזירות מייתי ליה חטאת העוף: **רבי אליעזר הקפר היא.** דאמר דצריך כפרה על שציער עצמו מן היין: **היא מותרת וחבירתה אסורה.** דבעל מיגז גייז. ומסיים הברייתא ר' שמעון אומר אם אמרה הריני כמותיך דמשמע אם ג]נתקיים נזירותיך עלי לקיים ואם לאו לא וכיון שהפר לה בעלה לראשונה שתיהן מותרות:

הכי גרסי' ואי ס"ד מיגז גייז תייתי עולת העוף. וה"ה דאשם נמי איבעי לה לאתויי אלא נקט עולת העוף משום דחטאת העוף ועולת העוף בחד קרא כתיבי: **הא** מני ר"א הקפר בר רבי היא. פירוש לעולם מיעקר עקר ולכך אינה מביאה עולת העוף וחטאת העוף מייתא משום דאתיא על הספק והכי איתא א] בפ"ק דנדרים (דף י.) והשתא מסקינן דבעל מיעקר עקר וקשה מאי שנא הכא מייתי כולה מילתא דר' אלעזר הקפר ולעיל לא מייתי לה דקאמר לעולם מיעקר עקר וכיון דצריכה כפרה הוה [וכו' ע"כ נראה דגרסי']1 הכי וכיון דלא צריכה כפרה הוה ליה כחטאת שמתו בעליה והכי פירושו לעולם [מיעקר] עקר ומ"מ כיון שהקדישתה לא נפקא לחולין וכי היפר לה הוה לה כחטאת שמתו בעליה אי נמי לגירסת הספרים נמי ניחא דלעיל לא עבדינן מכל וכל כר' אלעזר דאין קרב אבל הכא דקרב מייתי שפיר מילתא דרבי אלעזר דהוי כוותיה מכל וכל: **תא** שמע דתניא בהדיא היא מותרת וחבירתה אסורה אלמא דבעל מיגז גייז. וקצת קשה דלעיל פשיט מדמביאה חטאת ולא עולה דמיעקר קעקר ועתה מהדר למיפשט דבעל מיגז גייז אין זה שיטת הש"ס וי"ל דההיא אוקימנא ליה כר' אלעזר הקפר והך רבנן ומייתי לזה דפלוגתא דתנאי היא2 דר"ש אמר אם אמרה הריני כמותיך שתיהן מותרות דמשמע הריני כמותיך לכל דרכיך ולכשתותר אהיה גם אני מותרת ותימה כיון שקיבלה נזירות וחל עליה איך תהיה מותרת בהתרת חבירתה כיון דמיגז גייז הא אין נזירות לחצאין ואילו אמר הריני נזיר היום ולמחר איני נזיר הוי נזיר שלשים יום דאין נזירות פחות מל' יום כדתנן בפרק קמא (לעיל ה.) ואומר ר"י דהכי איתא בתוספתא (פ"ג) ולא3 נתכוונתי להיות אלא כמותיך שתיהן מותרות אם אמרה הכי משום דמשמע ליה לר"ש דהכי קאמרה לה אם סופך שתהיה מותרת לא יחול עלי נזירות כל עיקר ור"ש לא בא לפלוגי על מלתא דת"ק אלא להוסיף עליה וגם ת"ק מודה ליה ואומר מהר"ף נ"ע דלר"ש אפי' ואני4 לבד מפרשינן למילתא הכי כאילו אמרה בפי' לא [נתכוונתי] אלא להיות [כמותיך] ובהא פליגי רבנן ור"ש: י)**מר זוטרא בריה דרב מרי אמר היינו דרמי בר חמא דבעי רמי בר חמא הרי עלי כבשר זבחי שלמים מהו כי מתפים אינש במעיקרא מתפים או לא.** בנדרים (דף יח:) משמע ליה5 דמיבעיא ליה לרמי בר חמא אחר שנזרקו6 הדמים ואמר ככר זה עלי כבשר זבחי שלמים ובשר שלמים קודם זריקה אסור באכילה ואחר זריקה מותר באכילה ומיבעיא ליה כי אמר ככר זה עלי כבשר זבחי שלמים אם דעת הנודר לומר כמו שהיה בשר זבח שלמים מעיקרא קודם זריקה והככר אסור או שמא דעתו כבשר שלמים השתא אחר זריקה דשרי וגם הככר יהיה מותר ובשמעתין יש מפרשים דמר זוטרא בריה דרב מרי בעי למידחי הפשיטותא שפשט הש"ס מברייתא דתניא להדיא היא מותרת וחבירתה אסורה ופשיט ב] ז)דנימא מיגז גייז והשתא מר זוטרא דחי לעולם מיעקר עקר כדאסיקנא מההיא דמביאה חטאת העוף ואינה מביאה עולת העוף וחבירתה דאסורה היינו משום דמעיקרא מיתפסה כלומר מיתפסה נפשה להיות כמותה עד שלא יפר לה בעלה שהיא אסורה ובאותו איסור דעתה לנדור ולעמוד אפי' יפר לה בעלה ויעקור נדרה למפרע כדאשכחן דרמי בר חמא מבעיא ליה הכי אי אמרינן כבמעיקרא מתפים ג] וקשה טובא להאי פירושא חדא דרמי בר חמא לא פשיט לי' דבמעיקרא קמתפים ועוד דהתם בבעי' דרמי בר חמא הזריקה אינה מתרת הבשר אלא מזריקה ואילך ולא למפרע והתם ודאי אי אמר כמעיקרא מתפים אסור אבל גבי הפרה דבעל אי מיעקר קעקר אפי' אם אמרת כמעיקרא מתפים חבירתה היה לה להיות מותרת שהרי הנדר כאילו לא חל מעולם ועוד דמאי שנא ממתני' דקתני כי הותר הראשון הותרו נמי כולם משום דחכם עוקר הנדר מעיקרו [והכא] בעינן למימר אפי' אם הבעל עקר הנדר מעיקרו חבירתה אסורה [וזה] מצינן ליישב בדוחק ולומר כי החכם אינו מתיר אלא בפתח וחרטה [ומשוה] ליה לנדר טעות מעיקרא והלכך כשהתיר הראשון הוי כאילו לא היה הנדר הזה מעולם כלל הלכך הותרו כולם אבל הבעל מיפר לאשתו בלא חרטה ופתח מגזירת הכתוב הלכך אפי' אי מיעקר קעקר לענין זה חשיב כאילו נשאר עליה נדר קצת וחבירתה אסורה ודוחק וע"ק דהשתא מר זוטרא בעי למימר אפי' אי בעל מיעקר קעקר תיתסר חבירתה ולעיל קאמר הש"ס בפשיטותא למאי נפקא מינה לאשה שנדרה בנזיר ושמעה חבירתה ואמרה ואני אי אמרת מיעקר קא עקר ח)(איהי) נמי אישתראי נמצא מר זוטרא סותר ההיא סוגיא וע"ק דבתר הכי כי דחי מי דמי התם כיון דאמר הרי עלי כבשר זבחי שלמים וכו' ד] לא אתא הדחייה שפיר להאי פירושא דהסברא הפוכה ויש ליישב ולומר דר"ל ומי דמי וכולה מילתיה דמר זוטרא היא ולשון נזיר משונה הוא כלומר אע"ג (דהכא) [דהתם] הבעיא אינה פשוטה הכא ודאי יש לנו לומר בפשיטות דבמעיקרא קמתפים (דמי) ודוחק ועוד מה לנו להביא הבעיא דרמי בר חמא [דלנ] מהכא הבעיא יש לנו לומר דבמעיקרא קמתפים כדמפרש ואזיל ויש ליישב בדוחק דמשום הכי הביא הבעיא להודיענו הסברא דבמעיקרא קמתפים דאי [לאו שמעינן] בעלמא הא סברא לא נאמר לה הכא דבמעיקרא קמתפים וע"ק דלישנא דתניא בהדיא [משמע] הפשיטות קיימא כדתניא לעיל (דף כא.) נמי תניא בהדיא וקאי ולכן נראה להר"ס לפרש דמר זוטרא לא דחי הפשיטות אלא קיימא דבעל מיגז גייז וקאמר היינו דרמי בר חמא כלומר תפשוט מהך ברייתא בעי' דרמי בר חמא דכי היכי דאמרי' דחבירתה אסורה כי אמרה ואני אלמא במעיקרא מתפים אע"ג דחבירתה יודעת שזאת האשה יכולה לבא לידי היתר ע"י שיפר בעלה אלא אמרי' ואני כמעיקרא כמו ה] שאמרה אסורה עכשיו אהיה גם אני ה"נ נימא כשאמר ככר זה כבשר זבח שלמים דבעי למימר כקודם זריקה אך קשה דמי דמי דודאי גבי אשה אמרי' דדעתה אמעיקרא משום דבשעת איסור חבירתה נדרה ואמרה ואני אבל דרמי בר חמא הנודר נודר בשעת היתר אחר זריקת דמים ואמאי נימא דדעתיה אמעיקרא וצ"ל דסוגיא [דהכא] ס"ל דבעיא דרמי בר חמא נמי איירי בכה"ג דקאמר הרי ככר זה כבשר זבח שלמים קודם זריקה ובהכי פליגי סוגיא דידן אסוגיא דנדרים התם ט) דקאמר הרי עלי כבשר זבחי שלמים לאחר זריקת דמים. (הגה"ה) דאיכא למימר דלאחר זריקת דמים דהתם בגמרא אינה מלישנא דרמי בר חמא לא אמר יותר אלא הרי עלי כבשר זבחי שלמים מהו ו] וע"כ מפרש הש"ס לאחר זריקה שמתפים אחר זריקה ויכול להיות דלפני זריקה שאלה וכן סובר סוגיא דהכא וכן מפרש בבעיא דאומן קונה בשבח כלי דמפרש לה הש"ס בפ' המקבל (ב"מ קיב.) לענין עובר בל תלין ובפרק הגוזל קמא (ב"ק צט.) בע"א וכן בפ"ב דב"ק (דף יט.) דיש שינוי לצרורות הש"ס מפרש בכמה פנים הבעיא איך נשאלה ז] למלתא בבית המדרש בעת קדמונים (הגה"ה) ודחי הש"ס דלא תפשוט הא מהך ברייתא דלא דמי דהתם כיון דאמר הרי עלי כבשר זבחי שלמים אע"ג דלאחר שנזרקו הדמים מצי אכיל ליה בחוץ מיקדש קדיש כלומר אכתי יש קדושה בבשר לענין דאסור לאכול חוץ לירושלים וה"ה דמצי למימר דאית בה קדושה לענין טומאת הגוף דאסור לאכול בשר שלמים בטומאת הגוף וכן חוץ לזמנן וחדא מנייהו נקט כלומר התם איכא למימר אם במעיקרא מתפים בקודם זריקה או לאחר זריקה לפי שהאדם טועה ח] לימא אחרי שיש בבשר קדושה גם אחר זריקה לענין חוץ שייך לאתפוסי ביה ולכך איכא לספוקי אם דעתו אמעיקרא או אחר7 אבל הכא זאת האשה שאמרה ואני יש לנו לומר דודאי ר"ל דדעתה אמעיקרא ליתפס וליאסר בקודם שיפר לה בעלה דאי ס"ד בצוננא מתפים הא הפר לה בעלה פי' צוננא אחר ההפרה אחר שנצטנן והלך לו האיסור ע"כ י"ל דבמעיקרא קמתפים בקודם שהיפר לה בעלה ט] ואי [בצוננא] לאיתפוסי8 א"כ אין כאן איסור כלל ובמה תיטעי להתפים אחר ההפרה אבל בשלמים טועה להתפים גם אחר זריקה לפי שיש קדושה גם בבשר אחר זריקה לענין חוץ וכמה מילי דפרישית:

איכא

מסורת הש"ס

א) נדרים פג. לעיל יט., ב) שבועות ח. לעיל יט. ב"ק צא: נדרים י. תענית יא. [כריתות כו.], ג) [צ"ל ברידי פירוש גדול הדור], ד) [תוספתא פ"ג], ה) [שם ע"ש], ו) שייך לע"ב, ז) כ"א דבעל, ח) צ"ל ההיא, ט) [צ"ל דקאמר התם. ר"ש מדמוי],

נוסחת הריב"ן

א] היכא דנדרה בנזיר כו': ב] לנזירות: ג] תתקיים:

הגהות הב"ח

(א) גמ' וחבירתה אסורה ר' שמעון אומר אם וכו' שתיהן מותרות שמע מינה בעל מיגז גייז מר זוטרא: (ב) רש"י ד"ה תייתי נמי עולת: (ג) ד"ה והא מני דתני אע"ג דמיעקר עקר ליה לנזירות מייתי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה הא מני וכו' והכי איתא בפ"ק דנדרים דף י מן בפ"ק עד י' נמחק. ונ"ב בפרק בתרא דנדרים דף פג כצ"ל יעו"ש דמשני הש"ס שם בכה"ג על קושיא אחרת לעולם אין קרבן לחצי נזירות וחטאת עוף דמייתי משום דחטאת עוף בא על הספק ופי' המפרשים שם כיון דקיל כולי האי דעל הספק נמי באה אתיא נמי לחצי נזירות וזהו ג"כ כוונת התוס' כאן אמאי לא מייתי נמי עולת העוף אם צריכה כפרה ותירצו משום דחטאת עוף מצינו דבאה על הספק ועי' לעיל ד' יט ע"א בתוס' ד"ה אמר רב חסדא פירשו ג"כ להדיא הכי ע"כ לשון הפורח מישור: ב] ד"ה מר זוטרא וכו' דתניא להדיא היא מותרת וחברתה אסורה ופשיטא כצ"ל: ג] בא"ד וקשה טובא להאי פירושא חדא דרמי בר חמא לא פשיט ליה. נ"ב עי' א"מ: ד] בא"ד לא אתא הדחייה שפיר להאי פירושא דהסברא הפוכה. נ"ב ר"ל להאי פירושא מר זוטרא דחי דבמעיקרא מיתפים ועי"ז צ"ל מי דמי וכו' לדחות דא"א לומר במעיקרא אלא בצוננא והוא דחה איפכא עכ"ל א"מ: ה] בא"ד אלא אמרינן ואני כמעיקרא כמו שאמרה. מלת שאמרה נמחק. ונ"ב שחברתה: ו] בא"ד אלא הרי עלי כבשר זבחי שלמים מהו וע"כ. מלת וע"כ נמחק. ונ"ב וע"ז: ז] בא"ד הש"ס מפרש בכמה פנים הבעיא איך נשאלה למלתא. מלת למלתא נמחק. ונ"ב לתלמידים: ח] בא"ד לפי שהאדם טועה לימא. מלת לימא נמחק. ונ"ב לומר אחרי שיש בבשר קדושה כצ"ל: ט] בא"ד בקודם שהפר לה בעלה ואי בצוננא לאיתפוסי א"כ. מן תיבת ואי עד א"כ נמחק ונ"ב דאי בעינן לאתפוסי אח"כ כצ"ל. א"מ.

עין משפט נר מצוה

יד א מיי' פי"ג מהל' נדרים הלכ' טו סמג לאוין רמב טור ש"ע י"ד סי' רלד סעיף נא:

תורה אור השלם

1. וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנָּפֶשׁ וְקִדַּשׁ אֶת רֹאשׁוֹ בַּיּוֹם הַהוּא: במדבר ו יא

הגהות התוספות

1. נ"ל דגרסינן לעיל. 2. כאן הוא סה"ד ומה"ד ר"ש אומר אם אמרה כו' כצ"ל. 3. נ"ל אם אמרה לא נתכוונתי כו'. 4. נ"ל אפילו כי אמרה ואני כו'. 5. תיבת ליה נמחק. 6. נ"ל היכא דמחית בשר זבחי שלמים אחר שנזרקו כו'. 7. נ"ל אחר זריקה. 8. נ"ל דאי בצוננא אתפוס.

מוסף רש"י

וכפר עליו. בנזיר כתיב, **מאשר חטא על הנפש.** משמע שחטא בנפש אדם (ב"ק צא.). **וכי באיזו נפש חטא זה.** מי הרג שנקרא חוטא (תענית יא.). **אלא מפני שציער עצמו מן היין.** שאין מצוה לצער עצמו, כדאמרינן (הוריות י:) צדיקי אי אכלי האי עלמא מי סני להו (תענית יא.).

פי' הרא"ש

דחטאת העוף באה על הספק ת"ש דתניא בהדיא האשה שנדרה בנזיר וכו' היא מותרת וחברתה אסורה אלמא בעל מיגז גייז. ועפ"י שהוכחנו מהך ברייתא דלעיל דכיון שאינה מביאה עולת העוף דמיעקר עקר הך ברייתא פליג עליה. ונ"ל דאפשר ליישב דלא פליגי דאע"ג דמיגז גייז אינה מביאה עולת העוף דכתיב והזיר והביא אימתי והביא כשצריך להזיר. אבל זו שהופר נזרה אעפ"י שנטמאת תחילה אינה צריכה להביא. ר"ש אומר אם אמרה הריני כמותך שתיהן מותרות. דכיון שאמרה זה הלשון דעתה אם יתבטל נזרה שגם שלה יהא בטל